

DANIEL

ISNAG

DAN -
Daniel

Daniel

1

Tu nagsirbi datu appát nga babbágu nga iIsrael kitu palasiyu

¹ Ay kitu mekàlu dagun kitu inagturáy tu Jehoyakim nga ári ka Juda, ay inumbet linìmut tu Nebucadnesar nga ári ka Babilonia ya Jerusalem. ² Ay nepalúbus ne Apu nga tiliwan na nge Johoyakim nga ári ka Juda, ay se na inalàán datu napatag nga ar-aruminta kitu templo ne APU. Ay se na nippan da ka Babylonia se na nipay da kitu aggipayán da ka ar-aruminta kitu templo natu sinán diy-diyos na. ³ Ay se binílin natu ári tu Aspenaz nga kangatuwán na upisiyál na nga magpíli kadatu tiliw da nga babbágu nga iIsrael nga induan natu ári ka Juda se datu induan datu ap-apu kitúni. ⁴ Ay masápul nga ya piliyan na ay datu babbágu nga áwan sad-sadúra se natáram, ay se masápul nabobot da, se nalaing da, se nasirib da, ay se mabaal da ya magsirbi da kiya palásiyu na ári. Ay se masápul masuruwan da ki aggúni da nga iBabylonia, se kadaya nesur-súrát nga lib-libru da. ⁵ Ay nebílin pikam natu ári nga middan da ka kanan da kadatu kan-kanan se in-unuman natu ári. Tallu dagun da nga masuruwán ay se da ngala magsirbi kitu ári. ⁶ Ay datu napíli nga babbágu ay de Daniel, Hananias, Misael se Azarias nga gayát ka Juda. ⁷ Niddan natu Aspenaz da ka sabáli nga ngágan da: Tu Daniel ay nepangágan na ka Beltesazar; tu Hananias ay nepangágan na ka Sedrac; ay tu Misael, ay nepangágan na ka Mesac, ay se tu Azarias ay nepangágan na ka Abednego. ⁸ May tu Daniel ay linam-lammat na ngin na akkan mangán se uminum kitu peduy-ag natu ári nga kanan da se inuman da, ta lùsawan na ya maragitan kadatun. Ay tútu inamomanán na tu ap-apu nga palubúsan na din agpà nga akkan mepangán se mepaginum kadatu kannawan na nga akakkanan. ⁹ Ay nepalúbus ne Apu nga idúma se kallakkan tu apu tu Daniel. ¹⁰ May nán natu ap-apu kitu

Daniel, "Magansing ngà kiya apu ku, ta aggína tu nangikagi kiyà nu nagán daya idde ku nga kanan nu. Ay nu magkuttung ka se magkapsut ka, ay get nu patayan nà ya ári," nán na. ¹¹ Ay tútu nawe tu Daniel kitu ap-apu wa magtagasíngan kaggída se de, Hanania, Mishael se Azaria. ¹² "Palubúsan na kami agpà nga tag-tagilpa ngala ya kan-kanan mi se danum mala ya inuman mi ki unag na sangapúlu ngalgaw. ¹³ Ay se nakami pagpadáan se daya babbágu nga nangán se umminum kadaya akakkanan ári. Ay se nu nágan naya masingan mu kadakami, ay kuwaan mu wala ngin ya piyam kadakami. ¹⁴ Ay nalagpat kurug tu ap-apu kitu kinagi tu Daniel. Ay díkod niddan nada ka sangapúlu algaw ka paninnán na. ¹⁵ Ay kane mekasangapúlu algaw win, ay nasingan natu ap-apu nga napì-piya tu singan de Daniel may datu babbágu nga nangán kadatu kakkanan natu ari. ¹⁶ Ay díkod netul-túluy natu ap-apu tu akkan nangidde kaggída kadatu akakkanan se in-inuman natu ári. Pabeg tagilpa ngala datu nipakkán na kaggída. ¹⁷ Niddan ne Dios datu appat nga babbágu ka sírib se laing da ki ngámin na mabas-bása. Niddan pe ne Apu tu Daniel ka laing na nga mangitarus kadaya tag-tagenap se kadaya pal-paltiing. ¹⁸ Ay kane malpas tu tallu dagun, ay nippan natu ap-apu datu babbágu kitu giyán ne ári Nebucadnezar. ¹⁹ Inamomanán natu ári da, ay áwan nala nakapaanggam kaggína nu di de Daniel, Hananiah, Mishael, se Azaria ngala. Ay díkod aggída tu nagsirbi kitu ári kitu palásiyu. ²⁰ Ay ki peyang nga agsaludsud natu ári kaggída nu atán ya piyán na nga ammuwan, ay nammuwán na nga maminsangapúlu ya sírib se laing da may oray inna kadatu marammadtu se maragsalamangka kitu ngámin na pangiturayán na. ²¹ Ay nagsirbi tu Daniel kitu palásiyu panda kitu munna dagun nga nagári tu Cyrus ka Babilonia.

2

Tu tagenap natu ári Nebucadnezar

¹ Ay kitu mekaduwa dagun kitu nagturáy tu Nebucadnezar, ay atán tagenap na nga nakaribuán na, se akkan nagpatúdug kaggína. ² Ay tútu inayabán na datu marammadtu se datu magtù-tùgud kaggína, se datu durarákit kitu pangiturayán na, ta piyán na ammuwán kaggída ya piyán kagiyan natu tagenap na.

Ay kane umbet da nga magsisikád da kitu àrang na, ³ ay nán na kaggída kaggída, Atán tagenap ku nga mangriribù pàrang kiyà", ay piyán ku ammuwán ya kesarután na. ⁴ Ay nán datu mamasírib kaggína ki aggúni nga Aramaic, "Magnanáyun ya ári ka áwan panda! Kagiya kadakami, ápu ya tagenap mu ta senu mesarutaán mi. ⁵ May nán tu ári kaggída, "Ya piyán ku ay dakayu ya mangikagi nu nágan tu tagenap ku se nu nágan na ya kesarután na. Ay nu akkan nu makagi kiyà ay palápilápi takayu, ay se dadàlan ku daya babalay nu. ⁶ Ngamay nu mekagi nu kiyà ya tagenap ku se ya kesarután na, ay iddán takayu ka napatag nga gung-guna nu. Kagiya nu lugud din nu nágan tu tagenap ku se ya kesarután na. ⁷ Ay nán da kammala, "Apu ári, kagiya kadakami ya tagenap mu senu kagiya mi kikaw ya kesarután na. ⁸ Ay nán tu ári kaggída, "Ammù ya kuw-kuwaan nu, ipat-patattát nu kammala ngin nin, ta ammu nu nga akkan ku ulissan ya piyán ku. ⁹ "Ay nu akkan nu makagi kiyà ya tagenap ku, ay sissa mà ya tungpál nu; matay kayu. Ay túya naggaamoman nu ya magbusid se mangiallílaw kiyà, ta get maulis ya uray ku, nán nu. Ay túya kagiya nu kiyà in ya tagenap ku, ay ammu ku pe yin nga makagi nu pe ya kesarután na." ¹⁰ Ay nán datu magtù-tùgud kitu ári nga nesungbát, "Awan oray inna kidi kalawagán ya makekagi kiya tagenap mu ápu ári! Ay áwan pe ári, oray nganna ya kinangátu na se kinaturáy na, ya magpàwa ki ummán kiyán kadaya oray inna nga marammadtu, se daya magtù-tùgud, se daya nasírib nga tolay. ¹¹ Narígát tutu wala pàrang, ápu ári ya agngan mu. Awan makekagi ki tagenap mu ápu ári, nu di daya diyos sala; ngamay akkan da mà mag-agyán kidi giyán tada nga tolay. ¹² Ay tútu nalùsaw tutu wala tu ári. Díkod papatay na ngámin nin datu nasírib se nalaing ka Babilonia. ¹³ Ay gapu ta atán tu bílin natu ári, atán da nebon na nga laláki nga mawe magpatay kade Daniel se datu kabbulun na. ¹⁴ Ay kane makadatang tu Arioc nga apu datu suldádu natu ári ka giyán de Daniel nga magpatay kaggída, ¹⁵ ay nán tu Daniel kitu Arioc, "Tanna, tura ummán kiyán ya bílin na ári?" Ay díkod nelaw-lawág tu Arioc kaggína tu gapu na. ¹⁶ Ay tútu dágus sala nga nawe nge Daniel kitu giyán natu ári, se nakim-imallà a iddan na pikam ka oras na, ta senu mekagi na tu tagenap na se tu kesarután na. ¹⁷ Ay se la nawe tu Daniel ka balay na se na kinagi

kade Hanania, Mishael, se Azaria tu nàwa. ¹⁸ Ay se na kinagi kaggída nga magkarárag da ke Apu Dios ta senu ipakammu na kaggída tu tagenap se tu kesarután na, senu akkan da nga metangatay kadatu nasisírib ba lalláki ka Babilonia. ¹⁹ Ay kitun na gabi ay nepatagenap ne Apu kitu Daniel tu tagenap natu ári se tu kesarután na. Ay dinay-dáyaw ne Daniel nge Apu nga Dios ka lánɡit. ²⁰ Ay nán na,

"Maday-dáyaw ka áwan panda ya ngágan ne Apu,
ta atán kaggína ya kinasírib se pannakabalin.

²¹ Ay aggína pe ya makammu kiya tiyampu se daya mà-mawa
kídi kalawagán;

Aggína ngala ya makippà kadaya àári, se ya mangipatugaw
kaggída.

Aggína ya makidde ki sírib daya mamasírib,
se aggína ya makidde ki pannakaáwat kadaya tolay.

²² Ay e Apu pe ya makepakammu kadaya nasirù se nalingad.
Sikkaammu pe kadaya atán ki nagibat,
áta pabeg nawada ya atán kaggína.

²³ Magiyáman nà kikaw se dayáwan taka,
O Apu nga Dios datu apu-apu mi,
ta niddan nà ka sírib se bílag.

Ay kídi ay nepakammum kiyà tu agngan mi kikaw,
ta nepakammum kadakami tu agngan naya ári."

Nesarután tu Daniel tu tagenap natu ári

²⁴ Ay se yala nawe atu Daniel ka giyán tu Arioc nga nebon natu ári nga mawe magpatay kadatu ngámin na lalláki nga nasisírib ka Babilonia. Ay nán tu Daniel kaggína, "Akan muda patayan. Bulunan nà ka giyán naya ári, ta kagiyan ku kaggína tu tagenap na se ya kesarután na." ²⁵ Ay díkod, naburung tu Arioc nga nangippan ke Daniel kitu giyán ne ári Nebucadnezar. Ay nán ne Arioc kitu ári, "Atán nasmà ku nga laláki kadatu bálud nga iJuda, nga makekagi ki tagenap mu se ya kesarután na!" ²⁶ Ay nán tu ári kitu Daniel (nga pangagánan da pe ka Beltasazar), "Kurug mà a mekagi mu kiyà tu tagenap ku se ya kesarután na?" ²⁷ Ay nán tu Daniel kitu ári, "Awan kadaya mamasirib se durarákit, se marammadtu, onu maragsalangka ya makekagi kiya tagenap mu se ya sarut na. ²⁸ Ngamay atán ya Dios ka lánɡit nga ittu ya

makekagi kadaya nasirù. Ay nepakammu na kikaw ápu ári ya màwa kiya kamuddiyánan na al-algaw. Ittu idi tu tagenap mu se tu nepasingan kikaw, ápu ári kikaw nga magid-idda. ²⁹ Kikaw nga atán matúdug ápu ári, natagimpan mu se nepalammát kikaw daya mà-màwa ki kamuddiyánan na al-algaw. Ay E Dios nga ittu ya mangipak-pakammu kadaya nasirù ay aggína ya nangipakammu kikaw kadaya mà-màwa kiya masangwánan na al-algaw. ³⁰ Nepakammu kiyà ya tagenap mu se ya kesarután na. Ay akkan gapu ta nasisirib bà may daya duddúma, nu di gapu ta piyán ne Apu nga maawátam ya atán ki uray mu. ³¹ Natagimpan mu, ápu ári nga sisínan mu ya isa nga abay nga sinan toláyán na laláki nga magsisikád ki àrang mu. Ay nakapappanansing tu singan na. ³² Ay napiya nga balitù tu úlo na. Ay tu gutù na se datu íma na ay silber da, ay tu sinay se apel na, ay bága da. ³³ Balayyang datu bingil na, ay balayyang se lusà bánga datu dapán na. ³⁴ Ay kikaw nga magsisíngan, ay uwad batu nga nalkay yala kitu bantay nga nepulin. Ay nagdittág tu batu kitu balayyang se lusà a bingil natu sinan toláyán, ay natumatumà ala. ³⁵ Ay se la narimarimà pe yin tu balayyang, se tu bága, se tu silver se tu balitù. Ay se da la natan ki asáp ki aggaggián nga nìpuran na báli. Ngamay tu batu wa nangrupà kitu sinan toláyán ay nagbalin ka isa nga abay tutu wala nga bantay, ay sinákup na ngámin ya kalawagán. ³⁶ Ay tu yán tu tagenap mu ápu ári. Ay tu idi ya kesarután na. ³⁷ Ikaw ápu ári ya kangatuwan kadaya ngámin na àári. Nidde ne Dios nga atán ka lángit ya pangiturayám. Niddan naka ka bilag, se turáy, se dáyaw. ³⁸ Ay nepeturayán na kikaw daya ngámin toláy oray ka wàna nga giyán. Nepeturayán na pe kikaw daya ngámin na an-animál, se daya an-anù. Nepeturayán na dayán ngámin kikaw. Ikaw ápu ári ya kearígan natu úlu nga balitù. ³⁹ Ngamay nu umbet ya panda naya pangiturayán mu, atán manin ya pangiturayán na nababa may ya pangiturayám. Ay se la nga atán ya mekàlu wa pangiturayán. Iturayán na pe ya ngámin kalawagán. Ittu yán ya kearígan natu bága. ⁴⁰ Ay se yala atán ya mekappát ta pangiturayán, nga ummán ki kulnit na balayyang ya bílag na nga mangituráy. Abáan na ngámin datu nunna nga pangiturayán, ummán ki balayyang nga dadàlan na ya ngámingámin. ⁴¹ Ay ya sarut natu nasingan mu nga dapán na nàwa ki balayyang se lusà bánga ay pangiturayán na nauwár.

Atán ya kinabílag kiyán na pangiturayán, nga ummán balayyang nga nakulnit. ⁴² Ay ya kesarután datu kureremang kitu dapan nga nàwa ki balayyang se lusà banga, ay atán pagkulnítan naya pangiturayán, se atán ya pagkapsútán na. ⁴³ Ay ya sarut natu nasingan mu nga nagamung nga balayyang se lusà banga, ay duwa nga pangiturayán na maggiinnaatáwa daya tolay na ngamay akkan da makapagsissa; ummán ki balayyang se lusà banga; akkan da makapagkibug. ⁴⁴ Ay ki tiyampu dedi nga àári nga mangituray, ay mangipasíkád de Dios na lángit ka pangiturayán nga áwan na nga kaábà ka panda. Awan pe ya makasákup kiyán oray iinna. Dadàlan na ngámin datu duddúma nga pangiturayán se nada pe pandanán nin. Ngamay magnanáyun peyang yán na pangiturayán ka áwan panda. ⁴⁵ Ay ittu yán ya kesarután natu batu nalkay ki bantay nga nanumatumà kadatu balitù, silber, bága se lusà banga. Nepakammu ne Dios nga naturáy kikaw ápu ári daya mà-màwa ki masangwánan pikam. Kurug tu tagenap mu se màwa ngámin dayán na kesarután na.

⁴⁶ Ay se la nagukkab tu ári Nebucadnezar kitu àrang ne Daniel ka pamadáyaw na kaggína. Ay se na minandáran datu tolay nga magdátun da ke Daniel se manidug da ka insenso para kaggína. ⁴⁷ Ay nán tu ári kitu Daniel, "Kurug ga manakkabalin ya Dios mu may daya ngámin na diddiyos se aggína ya Apu daya ngámin na àári, se aggína makepakammu kadaya nasirù, ta nepepakammu na kikaw idi nga naunag nga akkan ta maawátan. ⁴⁸ Ay se yala nepangátu natu ári nge Daniel. Niddan na ka adu wa napatag regálu, ay sena nepeturayán kaggína ya ngámin na Babilonia, ay se aggína ya pinagbalin na ka ap-apu datu nasisírib nga lalláki. ⁴⁹ Ay neamoman ne Daniel de Sedrac, Mesac se Abednego kitu ári, ay díkod aggídaa tu netudin tu ári nga makammu kadatu ngámin na mà-màwa ka Babilonia. May nagsirbi ngala nge Daniel kitu ári kitu palasiyu.

3

Tu balitù a rebultu nga nepasíkád ne Nebucadnezar

¹ Tu ári Nebucadnezar ay nagpàwa ka balitù a rebultu; duwa púlu se pittu mitru tu kalingúdu na, se tallu mitru tu kabay na. Ay

se na nepasíkáð kitu tanáp ka Dura nga probinsiya na Babilonia. ² Ay se na pinaayabán datu ngámin na ùupisiyál na; datu gobernador, datu sareru se datu guwes se datu ngámin na ap-apu kadatu probinsiya se datu magtù-tùgud, ta ididikár da tu rebultu nga nepasíkáð ne ári Nebucadnezar. ³ Ay díkod naglalbet ngámin datu ùupisiyál nga naayabán se da nagsikád kitu àrang natu rebultu nga nepasíkáð ne ári Nebucadnezar. ⁴ Ay nesáraw natu isa nga para úni natu ári ya: "Tu idi ya bílin ne apu ári kadakayu ngámin: ⁵ nu magìna nu ya tannug na tarumpeta, balliing, lira onu arpa se daya duddúma pikam ma ittutukár, ay magukkab kayu kiya lusà a magdáyaw kiya balitù a rebultu nga nepasíkáð ne ári Nebucadnezar. ⁶ Ay nu atán da maddi magukkab ba magdáyaw, ay mesungap pa dagus kiya magang-gangláyab nga apuy. ⁷ Ay díkod nu magìna datu tolay tu tannug datu ittutukár, ay magukkab da ngámin na magdáyaw kitu balitù a rebultu nga nepasíkáð ne ári Nebucadnezar. ⁸ Ay díkod, datu iBabilonia, nawe da kitu ári se da nga ipipílit datu Judyu. ⁹ Ay nán da kitu ári Nebucadnezar, "Magnanáyun din ya ári! ¹⁰ Nebílin mu apu ári nga magukkab ba magdáyaw ngámin daya tolay ki nepasíkáð mu nga balitù a rebultu nu magìna da daya tukár na balliing, lira, arpa, tarumpeta se oray inna nga ittutukár. ¹¹ Ay nebílin mu pe nga nu atán da akkan mangikurug ay mesungap da nga dagus kiya maggang-gangláyab ba apuy. ¹² May atán da Judyu nga piníli mu nga mangiapu kadaya probinsya na Babilonia, de Mesac, Abednego, se Sadrac ya akkan mangikur-kurug kiyán na bílin mu. Akkan da magukkab ba magdáyaw kitu balitù a rebultu a nepasíkáð mu. ¹³ Ay tútu nakarungat tutu wala nge Nebucadnezar. Pinaayabán na de Sedrac, Mesac se Abednego. ¹⁴ Ay nán na kaggída, "Kurug mà, Sedrac, Mesac se Abednego, nga maddi kayu magdáyaw kiya diy-diyos ku se maddi kayu magukkab nga magdáyaw kiya balitù a rebultu nga nepasíkáð ku? ¹⁵ Iddan takayu pikam ka isa nga waya nu nga magukkab nga magdáyaw kiya rebultu nga kinuwa ku nu magìna nu ya tannung daya ittutukár. Ngamay nu maddi kayu kammala, ay mesungap kayu kiya maggang-gangláyab nga apuy. Sinnan ku nu iinna na nga diyos ya makesalákan kadakayu ki turáy ku?" ¹⁶ Ay nán de Sedrac, Mesac se Abednego, "Apu ári, akkan mi masápul ikalintaggan daya baggi-baggi mi kikaw. ¹⁷ Ay nu mepisù kami

kiya apuy, ay e Dios nga sir-sirbiyán mi ya mangisalákan kadakami kiya apuy se kiya turáy mu, ápu ári. ¹⁸ Ngamay oray nu akkan nakami isalákan, ay piyám mi la nga ipakammu kikaw nga akkan kami magsirbi kadaya diy-diyos mu, ay se maddi kami magdáyaw kiya balitù a rebultu nga nepasíkád mu." ¹⁹ Ay tutu nakarungat tutu wala pà nang nge Nebucadnezar kade Sedrac, Mesac se Abednego. Dinumgáng tu murang na. Pinadungsuwan pikam tu apuy ta senu gumatang pikam ka mamimpittu kitu gángay gatang na. ²⁰ Ay se na pinapíngil kadatu suldádu na de Sedrac, Mesac, se Abednego, se nada pesungap kitu maggang-gangláyab nga apuy. ²¹ Ay díkod piníngil dada, se da nepisù da kitu apuy nga sikkakamason, sibbabagákat se sikkaabungut. ²² Ay gapu kitu rungat tutu wala natu ári, ay nebílin na nga pagàngan da pà nang tu apuy. Ay gapu kitu parráng tutu wala natu apuy, ay natay datu suldádu nganangipisù kadatu tallu kitu maggang-gangláyab nga apuy. ²³ Ngamay de Sedrac, Mesac se Abednego, ay sippipíngil da nga nepisù kitu maggang-gangláyab nga apuy. ²⁴ Ngamay nasdaáwan ne ári Nebucadnezar, ay tútu nàtatán nala nga nagsíkád, ay se nán kadatu ùpisiyál na, "Di mà tallu datu lalláki ya napíngil nga nepisù kiya apuy?" "Ò apu ári, tallu da," nán da nga nesungbát. ²⁵ "Sinnán nu kod," nán ne Nebucadnezar nga nesáraw, "appát mà a laláki ya masingan ku nga akkan nakapíngil, nga magdal-dalen ki tulad na apuy! Ay akkan da pe masidug, se ummán ka singan diyos ya mekappát." ²⁶ Ay tútu ummadanni kitu gagyangán natu giyán tu apuy nge ári Nebucadnezar se na nán nga nesáraw, "Sedrac, Mesac, se Abednego nga bobonán naya Kangatuwán nga Dios, lumawán kayun! Ay tútu lummawán datu tallu kitu maggang-gangláyab nga apuy. ²⁷ Ay datu gobernador, se datu duddúma nga ùpisiyál natu ári ay inaribungbong da datu tallu ta sinnán da nu akkan da kurug nasidug. Ay oray datu abù da ay akkan nala nasirám kitu apuy, se akkan pe naan-anu datu bádu da. Ay akkan da pe nabagiu! ²⁸ Ay nán ne Nebucadnezar, "Maday-dáyaw ya Dios de Sedrac, Mesac se Abednego! Nebon na ya anghel na nga mangisalákan kadaya bobonán na nga magpiyár kaggína. Sinuwáy da ya bílin na ári, se binay-án da la ngin baggi da nga matay may iya magdáyaw kiya sabáli nga diyos nu kiya Dios da ngala. ²⁹ Ay lugud, tú idi ya bílin ku kadaya

ngámin tolay kadaya ngámin na probinsiya: Nu atán mangagi ka nadakè kiya Dios de Sedrac, Mesac se Abednego, ay malápilápi ay se madadál ngámin pe ya balay na. Ta áwan sabáli nga diyos ya makesalákan ki ummán kídi. ³⁰ Ay nepangátu tu ári tu sáad de Sedrac, Mesac se Abednego ka probinsia Babilonia.

4

Tu mekàduwa nga tagenap ne Nebucadnezar

¹ Uwad nepadámag ne ári Nebucadnezar kadaya ngámin tolay tolay ki ngámin giyán kídi kalawagán, oray nágan naya katutolay da, onu nágan naya aggúni da. Tu idi tu nán na: "Napiya din daya uray nu se ya biy-biyág nu. ² Piyán ku nga ipakammu kadakayu ngámin ya mepanggap kadaya nakas-kasdáaw wa masingan nga kinuw-kuwa ne Apu Dios kiyà. ³ Nakas-kasdáaw daya ipas-passingan na,

naturáy daya kukkuwaan na!

Awan ipappanda naya angituráy na,

magnanáyun peyang ya angngituráy na."

⁴ Iyà e Nebucadnezar; atán nà a magimáng ki palasiyù, se napiya ya lamlammat ku nga atán ki balay ku. ⁵ May atán tagenap ku wa nakapappanansing. Kiyà a matúdug, uwad nasingan ku ki tagenap ku nga ittu ya mangriribù kiyà. ⁶ Ay túya pinaayabán ku ngámin daya mamasírib ki Babilonia ta senu kagiyan da kiyà ya kesarutan natu tu tagenap ku. ⁷ Ay díkod naglalbet ngámin da mamasírib, da marammadtu, da durrarákit, ay se ku kinagi kaggída tu tagenap ku. May áwan kaggída tu makekagi ki sarut na. ⁸ Ay se yala inumbet nge Daniel, nga nepangágan da pe ka Beltesazar, nga ngágan pe na diyos ku. Kinagi ku kaggína tu tagenap ku. Atán kaggína ya Ispiritu naya áwan kapáda nga Dios. ⁹ Ay nán ku kaggína, 'Beltesazar, ikaw nga ap-apu daya mamasírib, ammù a atán kikaw ya ispiritu naya áwan kapáda nga diyos, se áwan naunag nga di mu maawátan. Ay lugud, ikagim kiyà ya sarut naya tagenap ku. ¹⁰ Kiyà a matúdug natagimpan ku ya abay nga káyu ki túlad na kalawagán. ¹¹ Umadaddu se umabay, ay netùrud ka lángit tu untù na. Díkod masingan ki oray ka wàna nga giyán kídi kalawagán. ¹² Nagpiya tutu wala datu adon na, se adu tutu wala tu búnga na. Umanay

nga kanan daya ngámin atán kídí kalawagán. Ay mawe ngámin daya alsádu wa animál nga mag-agyán ki linung na, se magsùbut ngámin da an-anù kadatu pas-pasanga na; ay mangán ngámin daya sibbiyág ki búnga na. ¹³ Ay kiyà a magsisíngan kitu tagenap ku, uwad nasingan ku nga magbantay nga anghel nga naganìgad gayát ka lángit. ¹⁴ Ay se na nán nga nesáraw,

'Masápul mìlang yán na káyu se masarip-sípan daya pas-pasanga na!

Mippà ngámin pe daya adon na se metarawesang daya búnga na!

Pataláwan nu daya an-animál nga mag-agyan ki linung na se daya an-anù a magdadápun kadaya pas-pasanga na.

¹⁵ May mabansi ya attud na kiya lusà, se magalútán ka balayyang se bága se mapalebutan nala ka kaddat.

Mabasa ki dirmun nga maggayát ka lángit. Daya alsádu wa animál nga atán kadaya kakadtán ya kabbulun na.

¹⁶ Ya uray na nga uray tolay, ay masukatán ka uray animál; mapakuna kiyán ki unag na pittu wa dagun.

¹⁷ Ay tu idi ya bílin na nekagi natu anghel: Mammuwán kuma ngámin daya tolay nga ya Kangatuwán ki Ngámin ay aggína ya atán turáy kadaya ngámin na pangiturayán na tolay; ay annung na idde dayán na pangiturayán ki oray iinna nga piyán na nga pangiddanán, oray kadaya kababaán na tolay.

¹⁸ "Ay tu yán tu tagenap ku," nán ne Ari Nebucadnezar. "Ay lugud, Beltesazar, kagiyam mán kiyà ya kesarután na, ta áwan kadaya ngámin mamasírib ya makekagi ki sarut na. May annung mu ikagi kiyà ya kesarután na, áta itur-turayán naka ya ispiritu daya áwan kapáda nga diyos nga atán kikaw.

Nesarutan tu Daniel tu tagenap

¹⁹ Ay kane magína tu Daniel, nga nengágan da pe ka Beltesazar

tun, ay nagansing tutu wala kitu kesarután natu tagenap. Ay tútu nán tu ári kaggína, "Akkan ka mansing ki tagenap se ya kesarután na." Ay nán ne Daniel nga nesungbát, "Napiya kuma nu kadaya kalíngam ya kàwaan na yán na tagenap mu, se màwa kadaya kagúram ya kesarután na. ²⁰ Tu káyu wa nasingan mu ay abay se alingúdu, se netùrud ka lángit tu untù na, ay se masingan ki ngámin kalawagán. ²¹ Namnáv tutu wala datu adon na, se adu tutu wala búnga na. Ay mag-agyán daya alsádu wa animál kitu linung na se magsùbut daya an-anù kadaya pas-pasanga na. ²² Tu káyu, ay ikaw tun ápu ári. Ta nagbalin ka nga nabílag se naturáy. Dumatang ka lángit ya kinadáyaw mu, ay se dumatang ki ngámin kalawagán ya kinaturáy mu. ²³ Ay se mu la nasingan ya isa nga anghel nga naganìgad nga gayát ka lángit, ay se na nán nga nesáraw, 'Ìlang nu yán na káyu se dadàlan nu. May ibansi nu ya attud se gamut na se daya kaddat ki lebut na, ay senu igálut ka balayyang se bága. Ay bay-án nu wa mabasa ka dirmun nga gayát ka lángit. Ay se bay-an nu wala kiyán, kabulun daya animál ki unag na pittu dagun." ²⁴ Ay tu idi ya kesarután natu tagenap mu ápu ári. Ittu ya kinagi naya Kangatuwán ki Ngámin nga màwa kikaw. ²⁵ Pàpuran daka kiya giyán daya tolay. Ay mawe ka magyán ki sirát, kabulun daya alsádu wa animál. Ay mangán ka pe ka kaddat nga ummán kadaya báka, ay se mabasa ka pe ki dirmun nga gayát ka lángit. Ay pittu dagun mu nga magbiyág ki ummán kiyán, panda ki angngurug mu nga ya Kangatuwán ki Ngámin ya mangitur-turáy ki ngámin na pangiturayán kídi kalawagán, se annung na nga idde ki oray inna nga piyán na nga pangiddanán. ²⁶ Ay tu attud natu káyu wa nabansi ki lusà, ay tu idi ya piyán na kagiyan. Mepatulli kammin kikaw ya pangiturayám kit anggayát naya angngurug nga e Apu nga atán ka lángit ya katurayán ki ngámingámin. ²⁷ Ay túya ápu ári, pangaásim agpà ta ikurug mu ya kagiyan ku kikaw. Igsán mu win daya bas-básul mu, ay daya napiya ngala daya kuwaam. Kuspan mu win daya nadakè a kukkuwaam, ay kallakkán mu daya napubri, ta senu magtul-túluy ya napiya nga kabiy-biyag mu."

Tu Nekebaba ne Nebucadnezar

²⁸ Ay nàwa kurug ngámin datun ke ári Nebucadnezar. ²⁹ Ay kane

makadagun ka panda, atán na magdal-dalen tu ári kitu útun natu palásiyu na ka Babilonia. ³⁰ Kaggína magsisingan kitu íli, ay nán na, "Inagpiya kurug naya Babilonia! Kinuwà mà kampela idi yin nga íli gapu ki bilag se kinaturáy ku! Ittu ya pakasinnán ki kinangátù se kinadáyaw ku!" ³¹ Ay kaggína nga magun-uni pikam, ay uwad úni nga gayát ka lángit nga nán na, "O ári Nebucadnezar, ipakammù kikaw nga idi nga pangiturám ay mippà kikaw win. ³² Pàpuran daka kiya giyán da tolay. Daya an-animál lin ki sirát daya kabulun mu, ay magárab ka pe nga ummán kadaya báka. Pittu dagun ka nga mapakuna panda ki angngurug mu nga ya Kangatuwán ki Ngámin ya mangitur-turáy kadaya pangiturayán da tolay, ay se annung na idde ki piyán na kampela ngin nin nga pangiddanán." ³³ Ay kitun kam nga oras nàwa nga dagus tun kitu Nebucadnezar, napàpur kitu íli, se nangán ka kaddat nga ummán ka báka. Ay nabasa ki dirmun. Ay umadaddu tu abù na nga ummán ki payà bukkaw, se tu kuku na ay ummán ka kuku an-anù. ³⁴ Ay kane malpás tu pittu dagun ay nán ne Nebucadnezar, "Naglángad dà ka lángit, ay nagulli kiyà tu dáti nga panaggur-uray ku.

Dinay-dáyaw ku ya Kangatuwán ki Ngámin,
se nagiyáman nà kiya sibbiyág peyapeyang.

Ta ya kinaturáy na ay akkan pumanda,
se áwan kippáan na ya pangiturayán na.

³⁵ Awan da ngala kaggína daya ngámin tolay ked kalawagán.

Kuwaan na kampela ngin nin ya piyán na kadaya ilángit
se daya ikalawagán.

Awan nala ya makasipad kaggína,

onu mangagi kaggína na 'Tura ummán kiyán ya
kukkuwaam?'

³⁶ Ay kitun na oras, ay nagulli kammin tu napiya nga
aggur-uray ku. Nepatulli kiyà ya napatag ga
pangiturayán ku, se ya dáyaw ku. Ay sinap-sápul dà
datu ùupisiyál ku se datu àapu ki pangiturayán ku.
Ay nagulli yà kammin na magturáy ki pangiturayán
ku. Ay natù-turáy ya kídi may kitun. ³⁷ Ay kídi, iyà
nge Nebucadnesar nga magday-dáyaw se
mangipangátu kiya Ari ka lángit,
ta kurug ngámin daya pal-palánu na,

se nalintag daya ngámin na kukkuwaan na.
Annung na nga ibaba
daya napangátu.

5

Tu súrát nga nasingan ne Belsazar

¹ Ay kitu isa ngalgaw, ay nagsay-am tu ári Belsazar. Inayabán na datu sangaríbu nga ùupisiyál, se yala nepaggiinum kaggída ngámin. ² Ay kane makenum da ngin, ay pinalà tu Belsazar datu aruminta nga balitù se silber nga inarisamsam tu ama na nga Nebucadnesar kitu templo ka Jerusalem. Piyán na nga usaran datu akap nga paginuman da se datu ùupisiyál na se datu attáwa na. ³ Ay tútu nelawan da datu akap nga balitù se silber nga gayát kitu templo ne Apu ka Jerusalem. Ay ittu tu inusár da nga naggiinum. ⁴ Kaggída nga maggiinum, ay nagdaydáyaw da pe kadatu sinán diy-diyos da nga nàwa ki balitù, silber, bága, káyu se batu. ⁵ Ay pagkilát da ngala nga uwad íma nga nagsúrát kitu dingding natu palásiyu natu ári nga adanni kitu dílag. Ay nasingan mismu natu ári tu íma nga nagsúrát. ⁶ Nagkuptát tala tu ári kitu ansing na, ay se nagtingtingkul datu utud na ki tartár na, ay se nagkapsut tutu wala. ⁷ Ay nakasáraw ka naggat tu ári nga nagkarraw kadatu mamasírib, se datu marammadtu, se durrarákit. Ay nán na kadatu mamasírib nga iBabylonia, "Nu iinna kadakayu ya makabása kídi ya súrát se makekagi ki piyán na kagiyan, ay baduwán ku ka bayolet nga bádu se masipattallán ka kadena nga balitù. Ay aggína ya mekàlu wa kangatuwán kiya pangiturayán ku! ⁸ Inumbet kurug datu mamasírib, ngamay akkan da mabása tu nesúrát se akkan da makagi ya sarut na. ⁹ Ay tútu naturun tutu wala tu lídug natu ári, se nagkuptát ngámin nin. Ay datu ùupisiyal na ay akkan da ammu win tu kuwaan da.

¹⁰ May kane magína natu reyna nga iná natu ári Belsazar tu págat ki agbàbànan natu ári se datu ùupisiyál na, ay nawe kitu giyán da, se na nán kitu ári, "Magnanáyun din ya ári! Akkan ka din malídug se magansing ápu ári, sen akkan ka magkuptát.

¹¹ Atán ya laláki ki pangiturayám nga itur-turayán na ispiritu daya

diyos. Ata kitu inagturáy tu Nebucadnezar nga ama mu, ay nammuwán da nga idi nga laláki ay adallam ya pannakaáwat na, nalaing magpan-panúnut, ay se nasírib nga ummán ki kinasírib daya diy-diyos. Ay ittu tun tu gapu na nga piníli tu ári Nebucadnezar nga mangiapu kadaya ngámin na datu maragsalamangka, datu durrarákit, datu nalaing panggap kada bittuwan, se datu marammadtu kídi Babilonia. ¹² Nasírib tutu wala se nalaing nga mangisarut kadaya tag-tagenap, se nalaing mangilaw-lawag kadaya nalingad, se nalaing pe nga mangsulbár kadaya nasulit maawátan. Paayabám nge Daniel senu kagiyán na kikaw ya sarut natu nesúrát."

Nesarután tu Daniel tu nesúrát

¹³ Ay tútu nippan da tu Daniel kitu giyán natu ári. Ay nán tu ári kaggína, "Ikaw nge Daniel nga isa kadaya bálud nga inalà natu ama ku ka Juda? ¹⁴ Nadámag ku nga atán kikaw ya ispiritu daya diy-diyos; ay adu ya ammu mu, se maawátan mu daya nalingad, se nasírib ka. ¹⁵ Pinaayabán ku win daya mamasírib, se daya marammadtu nga mamása kitu nesurát kitu dingding, se mangikagi kiyà kiya ki sarut na, ngamay áwan nala oray isa kaggída tu makammu. ¹⁶ Ngamay nadámag ku nga nalaing ka nga mangisarut kadaya nalingad, se nalaing ka nga mangsulbár kadaya nasulit maawátan. Ay nu mabása mu dedi se metarusan mu, ay mabaduwán ka ka bayolet se masipattallán ka kadena nga balitù. Ay ikaw ya mekalu wa kangatuwán kídi pangiturayán ku."

¹⁷ Ay nán tu Daniel nga nesungbát, "Isirù mu tagge yala ngin daya iságut mu kiyà, onu idde mu ngala ngin ka sabáli. May basáan ku ya nesúrát para kikaw apu ári, se kagiyan ku pe ya sarut na. ¹⁸ Apu ári, ya Kangatuwán nga Dios ya namagbalin kitu ama mu nga Nebucadnezar ka ári, ay se aggína pe ya namagbalin pe kaggína ka naturáy se nadáyaw se nadaag nga ári. ¹⁹ Ay gapu kitu turáy na, ay ikansing da ngámin da tolay, se daya ngámin na nas-nasyon, se mamilpig da ngala ki àráng na. Pinatay na datu piyán na kampela ngin na patayan, se biniyág na datu piyán na kampela nga biyágan. Ay pinadayáwan na datu piyán na padayáwan, ay nebaba na datu piyán na nga ibaba. ²⁰ Ngamay kane nangátu win tu agpan-panúnut na se nagsúkir pe yin, ay napalotan pe yin tu kidáyaw na. Ay tútu nippà kitu kinaári na se

nippá ngámin tu dáyaw na. ²¹ Pinàpur da ki giyán da tolay, ay se nagbalin ka uray animál tu uray na. Nebul-bulun kadatu alsádu wa asnu, ay se nagárab pe nga ummán ki báka. Nad-adsam ki dirmun nga gayát ka lángit, panda kitu namidbid na nga e Dios nga Kangatuwán ya atán turáy ki ngámin na pangiturayán da tolay, ay se annung na nga pangiturayan ya piyán na kampela nga mangituráy yin. ²² May ikaw nga an-anà na, ápu ári Belsazar, akkan ka nagpakumbaba oray nu ammum ngámin dayán.

²³ Nagpasindayáwan mu nge Apu, nga Apu ki lángit! Inalà mu datu ar-aruminta ki templo na, se mu inusár nga naggiinumán se daya ùupisiyál mu se daya attáwa mu, se kayu wa nagday-dáyaw kadaya sinán diy-diyos nga nàwa ki balitù, silber, bága, káyu se batu, nga akkan wayya makag-agina se makas-asingan se áwan am-ammu. May akkan mu dinay-dáyaw nge Dios nga ittu ya atán turáy ki biyág mu se kadaya ngámin na kukkuwaam mu."

²⁴ "Ay túya gapu na nga nebon ne Apu tu íma nga nangisúrat kitu nesúrat. ²⁵ Ay tu idi tu nesúrat: MENE, MENE, TEKEL, se PARSIN. ²⁶ Ay ummán kídi ya sarut na: Ya sarut na MENE ay binílang ngin ne Apu ya algaw mu wa magturáy, ay pandanán na ngin. ²⁷ Ya sarut na TEKEL, ay kinílu na ka ngin, may kuráng ya kílu mu. ²⁸ Ya sarut na PARIS, ay nauwar rin ya pangiturayán mu ay se midde kadaya Medes se Persia." ²⁹ Ay dágus na ngala nga pinabaduwán ne Belsazar nge Daniel ka bayolet nga bádu se na pinasipattallán ka kadena nga balitù, ay se aggína ngin tu mekalu wa katurayán kitu pangiturayán na. ³⁰ Ay kitun na gabi natay tu Belsazar nga ári ka Babilonia. ³¹ Ay tu Dariu nga iMedia tu sumukát kaggína nga ári kitu pangiturayán na. Annam púlu se duwa dagun na kitun na nagturáy na.

6

Tu nangisalákan ne Apu Dios kitu Daniel kadatu láyon

¹ Ay napalánu tu Daryu nga uwa-uwar na tu íli ka magatut se duwa púlu nga probinsiya, se la namíli ka gobernador kadatu ngámin na probinsiya. ² Ay piníli na pe nge Daniel se duwa nga kabulun na nga mangiapu kadatu ngámin na gobernador se aggída pe tu makammu kadatu kasapúlán natu ári. ³ Akkan nabayág ay nepassingan ne Daniel, nga napì-piya tu aggubra na

may datu duddúma nga ap-apu gapu ta itur-turayán naya naturáy nga ispiritu. Ay tútu pinalánu natu ári nga aggína tu pakammuwan na kitu ngámin na pangiturayán na. ⁴ Ay tútu datu duddúma nga ap-apu se ùupisiyál, ay magsap-sápul da ka ipabásul da ke Daniel kitu angngiapu na. May áwan da ngala masma, áta mapiyár tu Daniel, se áwan na angilingling kadatu ubra na, ay se áwan na sába-sábag kitu panaggubra na. ⁵ Ay tútu nán da, "Awan tada kammala masma a pangidarumán ke Daniel, malaksid dala ki mepanggap ki angngurug na. ⁶ Ay díkod nawe datu ap-apu se datu ùupisiyál kitu giyán natu ári, se da nán, "Magnanáyun din ka áwan panda nge ári Daryu!

⁷ Nagtuturatuwán mi ngámin na ap-apu, se daya nangátu wa ùupisiyál, se daya magtù-tùgud, se daya gu-gubernur, nga napiya nu mangwa ka ki lintag se ipákat mu tutu wala. Ibílin mu nga áwan magdáyaw onu magkarárag ki oray inna nga diyos ki unag na tallu púlu ngalgaw, nu di kikaw wala apu ári. Ngámin daya sumuwáy kiyán ay mepisù ki giyán daya láyon. ⁸ Kuwaan mu kídi yin lugud, ápu ári, ya bílin se markaán mu ki imma-marka mu ta senu akkan tutu wala maulis nga ummán kiya lintag tada nga iMedea se iPersia. ⁹ Díkod pinirmán kurug tu ári Daryu tu lintag. ¹⁰ Ngamay oray ammu natu Daniel nga napirmaán nin tu lintag, ay nawe kitu balay na se nawe kitu kuwartu na kitu paningúdu wa atán lamdáwan na ka pane Jerusalem, se nagpalintud kammala nga nagkarárag. Ay mamìlu wa magkarárag se magiyáman kiya Dios na ki isa ngalgaw, nga ummán kitu gángay kukkuwaan na peyang kitun. ¹¹ Ay kitu namissan na madama magkar-karárag, ay inumbet datu ùupisiyál kitu balay na, ay dinatang da nga magkarárag ga makiseng ke Apu Dios. ¹² Ay tútu nawe da nedarum ma dágus kitu ári nga nán da, "Di mu mà pinirmaán ya lintag nga kiya unag na tallu púlu ngalgaw ay masápul áwan magdáyaw kadaya toláy ki oray inna nga diyos nu di kikaw wala? Ay daya maddi mangikurug ay mepisù da ki giyán daya layon? Ay nán tu ári nga nesungbat, "Kurug yán ta ittu ya lintag daya iMedea se iPersia, ay akkan pe maulis." ¹³ Ay nán da kitu ári: "Nge Daniel nga isa kadaya bálud nga gayát ka Juda, ay akkan na ka nekur-kurug, ya lintag nga neparuwár mu. Mamìlu ki isa ngalgaw nga magdáyaw se magkarárag kiya Dios na. ¹⁴ Ay kane magina natu ári tun ay

nariribù tutu wala pà nang. Piyán na tutu wala nga ilísi tu Daniel. Tangalgaw na nga nagsap-sá pul ka pamuspú san na nga mangilísi ke Daniel. ¹⁵ Ay se la nga inumbet manin datu lalláki. Ay nán da kitu ári, "Ammum mà ápu ári nga ki lintag tada nga iMedea se iPersia, ay akkan mabalin maulis ya lintag nga pinirmaán na ári. ¹⁶ Ay tútu pinatiliw natu ári nge Daniel se na nepepisù kitu giyán datu láyon. Ay nán tu ári ke Daniel, "Sapay kuma ta isalákan naka ya Dios mu nga sir-sirbiyán mu." ¹⁷ Ay se da nangalà ka batu wa pinanggitap da kitu gagyángán tu giyán datu láyon. Ay se yala minarkaán natu ári kitu sangkilat na se sangkilat datu ùpisyal na, ta senu áwan makeslákan ke Daniel. ¹⁸ Ay se yala nagulli tu ári kitu palásiyu na, ay akkan nangán se akkan pe nakatúdug. ¹⁹ Ay kane pagmakát tin, ay nasápa nga nawe tu ári kitu giyán datu láyon. ²⁰ Ay kane makaadanni yin, ay kinrawan na tu Daniel, "Daniel, nga bobonán naya sibbiyág nga Dios! Nesalákan naka kadaya layon ya Dios mu nga sir-sirbiyám tutu wala? ²¹ Ay nán tu Daniel nga nesungbat, "Magnanáyun ka kuma apu ári! ²² Nebon ne Apu Dios ya anghel na nga nangmut ki mútung daya láyon ta senu akkan dà maan-anu, ta ammu na nga áwan ku básul kikaw ápu ári. ²³ Ay naganggam tutu wala pà nang tu ári, ay se na nepelawán nge Daniel kitu giyán datu láyon. Ay áwan da nasingan oray bittì ala nga karrus ke Daniel, gapu ta nagpiyár ke Apu nga Dios na. ²⁴ Ay se yala pinatiliw natu ári datu lalláki nga nangidarum ke Daniel. Ay se na da nepepisù kitu giyán datu layon, meráman datu attáwa se annánà da. Ay oray kitu akkan da pikam nagdittag giyán datu láyon, tinàpaw nga dágus datu láyon da. ²⁵ Ay se yala nagsúrát tu ári Daryu kadatu ngámin na íli se nasyon ki ngámin kalawagán: "Napiya din daya uray nu se kabiy-biyág nu. ²⁶ Ibílin ku kadakayu ngámin nga sákup na pangiturayán ku nga dayáwan se ikansing nu ya Dios ne Daniel.

Ta aggína ya sibbiyág nga Dios,
nga magnanáyun ka áwan panda.

Ay áwan kippàán naya pangiturayán na,
se áwan panda naya angngituráy na.

²⁷ Ay aggína ya mangilísi se mangisaliákan kadaya toláya na;
adu daya kukkuwaan na nga nakas-kasdáaw ka lángit se kídì
kalawagán.

Nesalákan na nge Daniel

kiya rungat daya láyon. ²⁸ Ay díkod pummiya tu kabiy-biyág tu Daniel kitu tiyampu wa nagturáy tu ári Daryu se tu ári Cyrus ka Persia.

7

Datu appát ta ulolag kitu tagenap nge Daniel

¹ Ay kitu munna dagun nga nagturáy tu ári Belsazar ka Babilonia, ay nagtagenap nge Daniel, ay adu sisínán na kitu tagenap na. Nesúrát na tu tagenap na, se tu nasingan na. ² Nán na kitu nesúrát na, "Nasingan ku ki tagenap ku ya báli nga magpagayát ki ngámin giyán ka ngúdu, nga ummán na ka kíwa-kíwár ya bebay. ³ Ay se yala uwad inumtungár kitu bebay nga appát nga ulolag nga nagbabaláki tu singan da. ⁴ Ay ummán ka láyon ya singan natu nunna, se atán payà na nga ummán ka bukkaw. Ay kiyà a magsisíngan, nadùdután tu payà na, se yala nàkát nga nippan ki gàdáng nga nepasikád nga ummán ki magsisíkád nga tolai, se niddán pe ka uray nga ummán ki uray tolai. ⁵ Ay se yala atán manin inumtungár nga ulolag ga ummán ka abay ber tu singan na. Magsisíkád ay se atán tallu nga tàgáng nga kaga-kagát na. Ay se la uwad úni nga nagina ku nga nán na kaggína, 'Ara, mawe ka magkappág ka tabbit.' ⁶ Ay se yala atán manin sabáli nga ulolag ga nasingan ku, ay ummán ka singan leyopard tu singan na. Ay atán appát payà kitu addag na, ay se appát tu úlu na. Ay niddan pe ka nangátu wa turáy na. ⁷ Ay se yala atán nasingan ku manin nga ulolag kitu tagenap ku. Nakapappanansing tutu wala tu singan na, se dumúma tu kinakulnit na. Dadakkal datu ngípan na nga balayyang, ay se kar-karram na ngala datu madugkam na se na ngala damdam-án datu mabansi. Ay nepasaballi kadatu nunna nga tallu wa ulolag; ay atán sangapúlu nga sàgud na. ⁸ Ay kiyà a magsisíngan kadatu sàgud na, ay nàtatán nala nga atán bitti a sàgud nga tumúbu kitu túlad da. Ay se yala nippà datu tallu nga sàgud kitu nagtubuwán na. Ay uwad mata natu bitti a sàgud nga ummán ki mata tolai, se atán mútung na, se napalotán tu pasindáyaw na nga magúni.

Tu angguwes naya Sibbiyág ka Nabayabayág gin

⁹ Ay kiyà a magsisíngan,

ay atán da nippay nga tugaw ári,
se la nagtugaw tu Sibbiyág ka Nabayabayág gin.

Napusà tutu wala tu bádu na,
ay se napusà tutu wala pe datu abù na.

Maggatagatang nga apuy tu tugaw na;
ay atán lígay na nga maggatagatang nga apuy pe.

¹⁰ Atán apuy nga ummán ki awweg
nga magpagayát kitu giyán na.

Riníbu-ríbu datu tolay nga magsir-sribi kaggína;
ay rinibu-ribu pe datu magsisíkad kitu àráng na.

Ay nanggayát pe yin tu panagbubustigár na;
ay linùtán da pe yin datu libru.

¹¹ Ay netul-tuluy ku tu nagsisíngan gapu ta magína ku tu
agpas-pasindáyaw natu bittì a sàgud. Kiyà a magsisíngan, pinatay
da tu mekappát nga ulolag, ay se da nga sinìdug tu baggi na.

¹² May datu tallu pikam nga ulolag ay nippà tu turáy da, may
napalubúsán da nga magbiyág pikam. ¹³ Ay kitu tagenap ku kitun
na gabi,

uwad nasingan ku nga ummán ka an-anà tolay
nga nebulun ki angap pa gayát ka lángit,
ay se umadanni kitu giyán natu Nabayabayág gin na
Sibbiyág,

ay nippan da kitu àráng na.

¹⁴ Ay niddán da ka turáy na
se pinadayáwan da, se aggína ya mangituráy
kadaya ngámin tolay, ki nagbal-baláki nga giyán, se
nagbal-baláki nga aggúni.

Magsir-sirbi da ngámin kaggína.

Awan ipappanda naya angngituráy na,
se áwan kippaán naya pangiturayán na.

Ya sarut natu tagenap ne Daniel

¹⁵ Ay nagansing se nariribùán nà pà nang kadatu nas-asingan ku
kitu tagenap ku. ¹⁶ Ay tútu ummadanni yà kitu isa kadatu
magsisíkad kitu giyán natu tugaw se ku sinaludsud ya sarut datu
nas-asingan ku. Ay díkod nelawlawag na kiyà tu kesarután
ngámin datun: ¹⁷ Ay nán na, 'Ya kesarután datu appát nga ulolag
ay appát nga pangiturayán nga lumtuwád kídi kalawagán.

¹⁸ Ngamay daya nekísi ne Apu Dios nga kangatuwán ka tolay na ya pangiddanán na ki pangiturayán ay se aggída ya mangituráy peyapeyang ngin ka áwan panda.' ¹⁹ Ay piyán ku kammala ammuwan ya sarut natu mekappát ta ulolag nga mepasaballi tu singan na kadatu duddúma; nakapappanansing gapu kitu balayyang nga ngípan na nga pinagkarram kadatu kinnán na, se bága datu kuku na nga pinagdam-ay na kadatu nabansi. ²⁰ Piyán ku pe ammuwan ya sarut datu sangapúlu nga sàgud na, se tu bitti a sàgud nga nàtatán nala nga tumúbu se nippà datu tallu wa sàgud kitu lebut na. Nagmata tu sàgud nga ummán ki mata tolay se, atán pe mútung na nga napalotán ya pasindáyaw na. ²¹ Ay kiyà a magsisingan, ay ginubát natu sàgud daya tolay ne Apu, ay abáan nada ngin, ²² panda kitu nelalbet naya Nabayabayág gin na Sibbiyág, ay se na ikalintaggán datu piníli naya Kangatuwán ka tolay na. Ay se la inumbet ya tiyampu wa nìdang nga angngituráy daya napíli kitu pangiturayán.

²³ Ay tu idi ya sarut na nga nakagi kiyà: 'Ya sarut natu mekappát nga ulolag,

ay atán mekappát nga pangiturayán na umbet kídi kalawagán;

ay mepasaballi kadaya duddúma nga pangiturayán.

Arig kar-karram na nga kanan daya ngámin na atán kídi kalawagán.

Ay dam-dam-án na ngala daya duddúma, ay marimarmà da ngala.

²⁴ Ay nu mepanggap kadatu sangapúlu nga sàgud na, ya sarut na ay atán umbet nga sangapúlu nga ári, ay se yala atán sumarunu nga umbet nga ári.

Mepasaballi idi nga ári kadatu nunna; ay abáan na datu tallu nga àári.

²⁵ Ay adu kag-kagiyan na nga pangirupat na kiya Kangatuwán, ay se na pàpaultuwan daya píli naya Kangatuwán; ay se na pe ram-ramanan ulissan daya algaw wa agpiyasta da, se ya lintag.

Ay kurug ga middan ka turáy na kadayán ki tallu se gudduwa dagun.

²⁶ Ay se yala magtugaw daya mangguwes ka lánngit, ay se dala ippà ya ngámin turáy na;

mapandanán tutu wala se áwan na kip-kippuwál lin.

²⁷ Ay midde kadaya tolai naya Kangatuwán
ya ngámin kinaturáy se kinangátu daya ngámin na
pangiturayán nga atán kídi kalawagán.

Awan ipappanda naya angngituráy da;
ay magsirbi kaggída ngámin daya duddúma nga
pangiturayán, se da ikur-kurug da.

²⁸ Ay tu idi ya panda natu tagenap ku wa nasingan ku.
Nagkuptát tà ala se nagansing ngà tutu wala pà nang
kadatu nas-asingan ku, may áwan ku nangikagiyán
kídi nga tagenap ku.

8

Datu toru wa karneru se kalding kitu tagenap ne Daniel

¹ Ay kitu mekalu dagun kitu inagturáy tu ári Belsazar, atán manin tagenap ku nga ummán kammin kitu nunna nga tagenap ku. ² Atán nà kanu mà kitu tagenap ku ka íli Susa ka probinsiya Elam. Magsisíká dà kanu mà kitu dappit wángag Ulai. ³ Ay se la uwad nasingan ku kanu mà nga toru wa karneru nga magsisíká d kitu dappit. Duwa datu sàgud na nga adaddu, may ad-adaddu tu isa oray nu napuddi nga tumúbu. ⁴ Ay sisinnán ku tu toru nga sàgúdan na tu pameyaggán na ka panidáya, se la pane sirbután, se ka panillod, ay áwan makaabà kaggína, se makalísi kaggína. Ay kuwaan na la datu piyán na nga kuwaan, ay bumílag tutu wala. ⁵ Ay kiyà a magsisingan, atán linumtuwad nga toru wa kalding nga gayát ka pane sirbútan. Binàláng na ya ngámin kalawagán, nga akkan nagdadam-ay ki lusà. Sissa tu sàgud na, ay atán kitu nagbàtan datu mata na. ⁶ Ay se la nagbílag nanagtág nga nameyag kitu giyán natu toru wa karneru nga magsisíká d kitu dappit tu wángag. ⁷ Ay kane dumatang kitu giyán natu toru wa karneru, ay nipay na tutu wala tu kulnit na nga nanàgud kaggína, ay tútu narítu datu duwa nga sàgud na. Awan nala màwa natu toru wa karneru nga lumában kitu kalding. Newalat na tu karneru se na nga nedal-daldag. Ay áwan nala ya makelísi kitu toru wa karneru kitu bílag natu kalding. ⁸ Ay nagbalin ka naturáy tutu wala pà nang tu toru wa kalding. May akkan nabayág ay narítu tu abay nga sàgud na. Ngamay uwad appát sàgud nga

tumúbu kitu nekarituán natu isa; ay nepapaturung da kiya appát súli na kalawagán.

⁹ Ay kitu isa kadatu appát nga sàgud na, ay uwad tummubu nga bibittì a sas-sàgud; ay ummabay da nga nepaturung da ka panillod, ka pane lattakan, se pane ka Israel nga nadáyaw wa íli. ¹⁰ Ay nagbalin ka nangátu pà-pànang. Dinatang na ya lánig, ay se na ginubát daya ilánig, se na netupraán daya duddúma nga bittuwan se nada dinamdam-án. ¹¹ Pinagtangtangsitán natu toru wa kalding oray ya Apu daya ilánig; pinúlat na datu sinidug pagbasu da kaggína, ay se na dinadál tu templo na. ¹² Ay gapu ki kinadakè da tolay, ay napalubusán tu toru wa kalding nga iturayán nada, ay se itu inalgaw wa panagbasu da. Akkan nasúrut tin datu dáti nga kur-kurugan da. Nàwa natu toru tu ngámin na piyán na nga kuwaan. ¹³ Ay se yala uwad nagina ku wa magúni nga anghel. Ay se la nán manin na isa nga anghel kitu maku-úni nga anghel, 'Ummán na ya kabayág nedi na nga mà-màwa mepanggap ki inalgaw wa panagbasu, se ya kinadakè a mà-màwa? Ummán na ya kabayág na nga madadál ya templo se ya kapàpaultu daya napíli nga tolay? ¹⁴ Ay nán natu isa nga anghel nga nesungbat, "Màwa dedi ki unag na duwa ríbu se tallu gatut nga gabi se algaw; ay se yala makappiya kammin ya templo"

Nesarután ne anghel Gabriel tu tagenap

¹⁵ Ay kane kappiyánan ku nga lamlamtan ya sarut natu tagenap ku, ay uwad ummán ka tolay ya nagsíkád ki àrang ku. ¹⁶ Ay se yala atán nagina ku nga úni tolay ya kum-kumraw wa gayát kitu wángag Ulai nga nán na, "Gabriel, ilaw-lawág mu mán kídi nga tolay ya sarut natu nasingan na kitu tagenap na." ¹⁷ Ay tútu ummadanni nge Gabriel kitu pagsisikádán ku. Ay nagansing ngà, ay tútu nagukkab bà kitu lusà. Ay nán na, "An-ana tolay, masápul la ammuwan mu nga tu tagenap mu ay mepanggap ki ipappanda naya ngámingámin. ¹⁸ Ay kaggína nga magúni, ay naawanán nà ka púut ta maglalákab kitu lusà. Ay tútu binángun nà se nà nepasíkád. ¹⁹ Ay se na nán kiyà, "Inumbet tà kídi ya mangikagi kikaw kadaya mà-màwa ki masangwánan gapu ki rungat ne Dios. Datu ngámin na nasingan mu ki tagenap mu ay mepanggap da ki ipappanda naya ngámingámin. ²⁰ Ay tu nasingan mu wa duwa nga

sàgud natu toru wa karneru, ay daya ári ka Media se Persia. ²¹ Ay tu toru wa kalding, ay árig na ya ári ka Greece. Ay tu abay ya sàgud kitu nagbàtan datu mata na, ay ittu ya munna nga ári. ²² Ay datu appát nga sàgud nga tumubu nga nangippà kitu kitu isa nga sàgud, ay mapagkappát tu pangiturayán, ngamay akkan da naturáy nga ummán kitu nunna. ²³ "Ay nu pumanda ngin ya angngituráy da, se nu pumanda tutu wala ngin kinadakè da tolay, ay lumtuwád ya isa nga ári nga narungat ya singsingan na se nalaing mangiallíláw. ²⁴ Ay magbalin ka naturáy pà nang, may akkan gapu ki bílag na kampela ngin nin. Nakapappanansing ya angdadál na, ay màwa na daya ngámin na piyán na nga kuwaan. Ay rapúnan na pe daya natuturáy nga tolay, ay se na pàpaultuwan daya píli ne Dios nga tolay na. ²⁵ Ay gapu ki laing na nga mangal-allíláw, ay adu maallíláw na kurug. Ay magbalin ka napangátu, ay kàtatán na nga dadàlan daya adu wa tolay. Ipagarup na nga nagàngátu may iya Apu daya àapu. Ngamay máabà mà, may akkan tolay ya mangábà kaggína. ²⁶ Ay tu tagenap mu mepanggap kitu panagbasu ki gídám se pagmakát nga nakagi yin kikaw, ay kurug ngámin datun. Ngamay mabayág pikam ya kàwa datun, ay túya akkan mu pikam ikag-kagiyan datun. ²⁷ Iyà e Daniel, ay nagkapsut tà se nagtakit tà kitu sumarunu nga al-algaw. Ay kane bumílag gà, ay nagulli yà kammin kitu ubra ku kitu palásiyu. Ngamay mariribùán nà kitu tagenap ku se akkan ku maaw-awátan.

9

Nekarárag ne Daniel datu iIsrael

¹ Ay kitu munna dagun kitu inagturáy tu Daryu nga ári kitu ngámin na Babilonia, nga pútut tu Asuero nga iMedia, ² ay nabása ku ya bàbànan ne APU nga nesúrát tu profeta Jeremias, nga pittu púlu dagun nga kùkùlelà ya íli Jerusalem. ³ Ay gapu kiyán, nepas-pasnà ku ya nagkar-karárag nga nakim-imallà ke Apu Dios. Nagngílin nà nangán, se nagbádu wà ka langgusti, se nagtápu-tápur rà ka tápu ki úlù. ⁴ Ay nán ku ke APU Dios nga nagkar-karárag: "O Apu, ikaw ya katurayán nga Dios nga day-dayáwan mi. Akkan mu paglikudán daya kari mu se áwan kaul-ulissan naya amminyam kadakami nga maminya kikaw se

mangikur-kurug kadaya bil-bílin mu. ⁵ Ngamay nagbásul kami kikaw. Nadakè se akkan kustu daya kinuw-kuwa mi. Sinuwáy mi se akkan mi nekur-kurug daya bil-bílin se lin-lintag mu. ⁶ Akkan mi nekur-kurug daya bobonán mu nga profeta nga niddán mu ka turáy da nga magbàbànan kadaya àári mi, se daya àapu mi, se kadaya ngámin na tolay!

⁷ O Apu, nalintag se kurug ngámin daya kuw-kuwaam. May mìpat kami tutu wala nga iJuda se iJerusalem, se ngámin na iIsrael, nga atán kadaya giy-giyán nga nangipàpurán mu kaggída, gapu ki akkan da nangikur-kurug kikaw. ⁸ O Apu, mìpat dakami tutu wala se daya àári mi, se datu apu-apu mi, ta nakabásu-básul kami kikaw. ⁹ Ngamay e Apu nga Dios mi, ay maragkallà se marammakawan oray nu nagbásul kami kaggína, ¹⁰ se akkan mi nekur-kurug nge APU nga Dios mi, ta akkan mi sinur-súrút daya bil-bílin na nga nepekagi na kadakami kadatu bobonán na nga profeta. ¹¹ Ay ngámin na iIsrael, ay akkan da kinur-kurug daya bil-bílin mu. Summiyási da ngin, ay akkan da piyán ginán ya úni mu. Ay túya mà-màwa kadakami datu kapanísan nga nesúrát kitu lintag tu Moses nga bobonám, ta nagbásul kami kikaw.

¹² Tinungpal mu ngámin datu kinagi mu, ay túya kinuwa mu kadakami se kadaya àapu datu kinagi mu nga kuwaan mu nu magbásul kami kikaw. Ay áwan pikam ya nàwa oray ka wàna ki kalawagán ya nga ummán kiya nàwa nga kapar-parigátan ka Jerusalem. ¹³ Ay nàwa ngámin kadakami ya kapar-parigátan na nesur-súrát kitu lin-lintag tu Moses. Ngamay oray nu napakuna, ay akkan kami kammala makim-imallà ke APU nga Dios mi. Akkan kami pikam nakappoli kadaya bas-básul mi, se akkan mi linam-lammát nga kurugngámin daya bàbànan na. ¹⁴ Ay túya nindaggán ne APU ya kustu wa oras na nga ammar-parígat kadàtada. Ay kustu ya kinuwa ne APU kadàtada áta akkan tada nekur-kurug kadaya ngámin kinagi na.

¹⁵ O Apu nga Dios mi, ikaw ya nangitálaw kadaya tolay mu ka Egiptu gapu ammanakabalin mu. Ay panda kadedi nga al-algaw ay siddadamdam kami kiyán na pannakabalin mu. Ngamay nagbásul kami se nadakè daya kinuw-kuwa mi. ¹⁶ O Apu, gapu ki kimamárum, pangaásim agpà ta akkan mu ipákat ya lùsaw se rungat mu tutu wala kiya Jerusalem nga íli mu nga atán ki bantay nga nagpassingannán mu. Ata gapu kadaya bas-básul mi se datu

nadakè a kinuw-kuwa datu apuapu mi, ay ug-ogan dakami daya atán kiya lib-lebut mi. ¹⁷ Ay díkod, O Apu nga Dios mi, gínám agpà ya karárag se akim-immallà naya bobonám! Pàgan mu din kammin ya templo mu, ta senu mammuwan da tolày nga ikaw ya Apu. ¹⁸ Ay gínán nakami, O Dios ku. Sinnam kod ya nadadál nga íli mu. Makimimallà kami kikaw, akkan gapu ta mekari kami kikaw, nu di gapu ta maragkallà ka. ¹⁹ O Apu, gínán na kami agpà, se pakawanan nakami! Akkan mu din ipatattát ya isisseng mu, ta kuw-kuwam idi nga íli se daya tolày kiyán. ²⁰ Ay netul-tuluy ku ya magkar-karárag se mangipudnu kadaya bas-básul ku, se daya bas-básul daya keliyan ku nga iIsrael. Nakim-immallà à ke Apu nga Dios ku nga kuwaan na kammin ya templo na ka Jerusalem. ²¹ Ay kiyà a magkar-karárag, ay atán ne Gabriel nga nagdittag kitu giyán ku, kitu oras nga panagdadtun ki gidam. Aggína tu nasingan ku win kitun ki tagenap ku. ²² Ay nán na kiyà, "Daniel, inumbet tà kídì nga mangidde kikaw ka sirib se pannakaáwat. ²³ Kitu inanggayát mu kam nga magkar-karárag nasungbátan nin tu karárag mu. Ay túya atán nà kídì nga mangikagi kikaw kiya sungbát na, ta pà-pàgan naka ne Dios. Túya manggìna ka ta ilaw-lawag ku ya sarut natu tagenap mu. ²⁴ Niddan ya napatag nga íli se daya keliyán mu ka appát gatut se siyam púlu nga dagun da nga makusap se mamanda kiya akabásu-básul da, se ya angwa da ka nadakè, ta senu mapakawan da, ay màwa ya áwan panda nga panagmar-máru. Ay díkod màwa kurug ya sarut natu tagenap mu, ay se medidikár manin ya templo. ²⁵ Ay lugud manggìna ka se lamlamtam idi: Manggayat ki kidde naya bílin nga mapolit panda ki ilalbet naya Apu nga piníli ne Dios, ay appát gatut se siyám púlu dagun. Màwa manin daya kalsáda na Jerusalem se ya abut na, oray ki tiyampu na riribù. ²⁶ Ay nu malpás ya appát gatut se tallu púlu se appát nga dagun, ay patayan da ya piníli ne Dios. Ay matay nga ummán ka áwan na nga nà-nàwa. Ay ya íli se ya templo ay dadàlan daya suldádu naya umbet nga mangituráy. May makar-karu wala nga ummán ki manalen na layus. Adu ya madadál panda kiya ipappanda naya gubát nga nìdang nga umbet. ²⁷ Iyán na mangituráy, ay makiturátu kadaya adu nga tolày ki unag na pittu dagun. Ay ipárit na ngin ya magdátun se magbasu ki unag na tallu se gudduwa nga dagun. Ya ipatáli na kadayán ay ya

angngippay na kiya kangatuwán na parte naya templo kiya nadakè tutu wala nga masingan. Ay magyán kitúni yán panda kiya nìdang nga angngippay ne Dios ya ngámin rungat na kaggína."

10

Tu nagpassingan natu anghel ke Daniel

¹ Ay kitu mekalu dagun kitu nagturáy ne Cirus nga ári ka Persia, ay uwad manin dámag nga nepakammu ke Daniel nga nengagánan da pe ka Beltesazar. Ay ammu na nga kurug tu nepakammu kaggína, ngamay nasulit nga maawátan. Ngamay nepaáway kammin kaggína kitu tagenap na.

² Ay kitun nga tiyampu, ay tallu láwas sà in na magmanakit.

³ Akkan nà pulus nangán ki oray nágan na nga namit ta kakkanan; ay akkan nà nangán ka karne onu umminum ka básì. Ay akkan nà pe nagbang-banglu ki unag na tallu láwas. ⁴ Ay kitu mekaduwa púlu se appát nga algaw kitun na búlán, ay atán nà magsisíkad kitu dappit tu abay nga wángag Tigris. ⁵ Ay kane maglángad dà, ay uwad nasingan ku nga laláki nga nakabádu ka delána, ay se nakasinturun ka pabeg balitù. ⁶ Ay ummán ka nasil-silang nga berilo tu baggi na. Ay datu bingil na se íma na ay ummán da ka nasil-silang nga bága; ay se ummán págat adu wa toláy tu úni na. ⁷ Iyà e Daniel, ay sissa ngà a nakasingan kitun na nepassingan kiyà. Akkan nasingan datu kabbulun ku tu nasingan ku may nagansing da tutu wala, ay tútu nagtálaw da nga nawe nagsirù. ⁸ Ay tútu sissa ngà a nagsisíngan kitu nakas-kasdáaw nga nepassingan kiyà a ummán ka tagenap. Nagkapsut tà se yà nagkuptát. ⁹ Ay kane magúni tu toláy ya nasingan ku, ay nekalin nà kitu lusà a naawanan ka púut nga maglalákab nga ummán ka nilà.

¹⁰ Ay se yala nga atán magikkam nga namángun kiyà se nà a nepasíkad. ¹¹ Ay nán na kiyà "Daniel, pà-pàgan naka pà nang ne Dios. Magsíkad ka ta kappiyánam nga ginán ya kagiyan ku kikaw. Nebon nà a mangamomán kikaw." Ay kane makagi na tun kiyà, ay nagsíkad dà may magtartartár rà. ¹² Ay se na nán kiyà, "Akkan ka magansing, Daniel. Nanggayát kam kitu nagpakumbaba mu wa nagkar-karárag ke Dios ta senu middan ka pannakaáwat, ay

ginina na ngin ya karárag mu. Ay túya inumbet tà kídi nga bátug sungbát na karárag mu. ¹³ Yán nala ta sinipdán nà ya anghel la magtag-tagasínga ki Persia ki unag na duwa púlu se isa nga algaw. Ngamay e Michael nga isa kadaya ap-apu daya anghel ay inumbet nà sinengan, ta sissa ngà kitúni Persia. ¹⁴ Atán nà kídi nga mangilaw-lawág kikaw mepanggap kiya màwa kadaya tolay mu ki masangwánan, áta ya nasingan mu kitu tagenap mu ay mepanggap kadaya mà-màwa ki masangawánan."

¹⁵ Ay kaggína nga mangikag-kagi kadayán kiyà, nagukkab bà ki lusà se akkan nà makoni. ¹⁶ May tu anghel nga singan tolay tu singan na, ay inimman na tu bibig ku. Ay tutu nakoni yà in, ay nán ku kaggína, "Apu, gapu kadatu nepassingan kiyà, ay ummán nà ki magtakit, ay nakapsut tà tutu wala. ¹⁷ Akkan ku mabaal ya makiamomán kikaw, Apu ta áwan ku bílag se maang-angtán nà.

¹⁸ May inimmán nà manin, ay tútu bummílag gà kammin. ¹⁹ Ay tútu nán na kiyà, "Akkan ka magansing ta pà-pàgan naka ne Dios, túya akkan ka malídug. Bagbagkaddam ya uray mu, se magturad ka ngala. Ay kane makagi na dayán, ay dagus sala nga bummílag gà, ay se ku nán kaggína, "Gapu ta pinabílag nà in Apu, ay kagiyam lugud din daya piyám kagiyan kiyà." ²⁰ Ay nán na nga nesungbat, "Magulli yà kammin ta mawe ku gubatan ya anghel nga magtag-tagasíngan ka Persia. Ay nu malpás yán, ay umbet ya anghel nga magtag-tagasíngan ka Greece. May ammun ya gákat ku nga inumbet? ²¹ Inumbet tà kídi nga mangipakammu kikaw kiya atán kiya libru wa nekesurátan daya kurug màwa. Ay kiyà a makigubát, ay áwan sabáli sumeng kiyà nu di nge anghel Michael ngala nga magtag-tagasíngan ki Israel."

11¹ "Ay kitu nunna dagun nga nagturáy ne ári Darius nga iMedia, ay iyà tu sinummeng se kabulun ne Michael."

Tu nepakammu natu anghel ke Daniel

² "Ay kídi, kagiyan ku kikaw ya kurug. Tallu pikam ya magári ka Persia, ay se yala umbet ya mekappát ta magári nga nabánang nga dayyu may ngámin datu nunna. Ay gapu ki bánang na, ay nagbalin ka naturáy, ay karítan na ka gubát ya Grecia. ³ Ay se

yala atán manin umbet nga natù-turáy se nalaing ki gubát nga ári. Ay kuwaan na ngala daya piyán na kuwaan. ⁴ May oray nu kiya kabil-bilgán na nga magturáy, ay mapagkappát ta mauwár ya pagariyán na. Ay áwan kadaya gakagaka na ya magturáy nga ummán kaggína, áta mapúlat kaggína ya pangiturayán na, ay se la midde kada sabáli.

⁵ Ay magbalin ka naturáy ya ári ka Egiptu. Ngamay isa kadaya upisiyál na ya magbalin ka naturáy may aggína. Ay ab-abay ya pangiturayán na. ⁶ Ay nu malpas ya piga nga dagun, ay maggagdù daya ári ka Egiptu se ya ári ka Siria. Ya babbay nga an-ánà naya ári ka Egiptu ay ipaatáwa na kiya ári ka Siria ka angrisut na kitu aggagdù da. Ngamay akkan magbayág tu aggagdù da. Tu babay se itu atáwa na se ya an-anà na, se tu namulun kaggína ay matay da ngámin. ⁷ Ngamay akkan mabayág, ay magbalin ka ári ya isa nga induan natu babay. Gubatan na daya suldádu natu ári ka Siria, ay se na rautan da, ay abáan nada. ⁸ Ay se na arisamsamman se na ippan ka Egiptu datu napatag ga ar-aruminta da nga silver se balitù, ay oray daya rebultu daya diy-diyos da ay alà nada pe. Se la akkan na ngin gubatan ka mabayag tu ári ka Siria. ⁹ Ay se la nga mawe tu ári ka Siria ka Egiptu, ngamay magulli kammin kitu íli na kampela ngin nin. ¹⁰ May datu annánà natu ári nga lalláki ay mangurnung da ka adu tutu wala nga suldádu, ta magsagána da nga makigubát. Ay tu isa kaggída ay ummán ka layus nga áwan makalípan ki ipappan na nga makigubát panda kitu naabut ka darupírip nga giyán natu kalínga na. ¹¹ Ay se la nga makarungat tutu wala ya ári ka Egiptu, ay se na mawe gubatan ya ári ka Siria nga adu tutu wala pe datu suldádu na, may maábà, ay se matiliw datu adu wa suldádu na. ¹² Ay nu matiliw na datu suldádu, ay magbalin ka napasindáyaw. Adu daya mapatay na nga suldádu, ngamay akkan magnanáyun tu angngábà na. ¹³ Ata mangurnung manin ya ári na Siria ka ad-adu nga suldádu may itu nunna. Ay se la nu malpas ya piga dagun ay mawe nga makigubát manin. Adu tutu wala datu suldádu na ay se nakasagána pà nang ngin kidi.

¹⁴ Ay kiyán na tiyampu ay adu daya kumalínga ki ári ka Egiptu. Mearát pe daya narungat ta keliyán mu nga mangagúra kaggína. Makigubát da pe. Díkod màwa kurug tu tagenap mu, may akkan da mangábà. ¹⁵ Ay se la nga umbet ya ári ka Siria nga manglìmut

kiya naabut nga íli se na nga sakúpan. Ay oray daya kapigsaán na suldádu na Egiptu, ay áwan da kabailán na mangábà. ¹⁶ Umbet ya ári ka Siria, ay áwan ya makalípan kaggína, ay túya kuwaan na ngala daya piyán na nga kuwaan. Sakúpan na ya lusà a nekari para kadaya iIsrael. Annung na nga dadàlan nu piyán na.

¹⁷ Palánu naya ári ka Siria nga ippay ya ngámin kabailan naya ngámin pangiturayán kiya ilalbet na. Makigdù kadaya duddúma ári. Ipaatáwa na ya an-anà na nga babay kiya ári ka Egiptu, ta senu masákup na ya íli, ngamay akkan màwa tu palánu na. ¹⁸ Ay nu malpás yán, daya íli ki dappit na bebay yin ya rautan. Adu kadayán na íli ya masákup na. Ngamay atán ap-apu nga gayát ka sabáli nga íli nga mamalsu kaggína se pandanan na ngin ya pasindáyaw na, ay aggína kammin ya meap-appat. ¹⁹ Ay magulli kammin yán na ári ki íli na nga naabut ka darupírip, may maábà. Ay áwaáwan pe yin. ²⁰ May atán manin sumukát kiyán na ári nga magturáy. Pilítan na daya toláy ya magbáyad ka buis kaggína ta senu magtuluy-tuluy ya kinapiya naya pangiturayán na. May akkan magbayág ay matay, may akkan gapu ki gubát, onu gapu ki rungat toláy.

²¹ Ay se la atán sumukát kaggína nga magári ka Siria. Nadakè yán na toláy, ay se áwan na karbangán na magári. Umbet tala ki tiyampu nga áwan nala magpammay, gapu ki angal-allílaw na kada toláy. ²² Rapúnan na daya sul-suldádu, ay oray pe ya nangátu wa pádi ne Dios ay iráman na. ²³ Makiturátu nga makikumplut kadaya duddúma nasyon ngamay al-aliláwan nada. Ay bumílag gala nga bumílag oray nu bittì daya pasúrut na. ²⁴ Ay kattatán na ya mawe mangraut kadaya nabànéng nga íli. Ay uwa-uwár na kadatu pasúrut na daya naarisamsam na ki gubát, ay áwan kadatu nunna kaggína nga nagári ya nangwa ki ummán kiyán. Palanuwan na nga palsuwan daya naabut nga íli, may akkan pe magbayág. ²⁵ Ay se yala mangurnung ka adu wa suldádu na se la magturad nga mawe rumaut ka Egipto. Ad-adu daya suldádu na ári ka Egipto nga nakasagána nga makigubát. Ngamay maabà da kammala ya Egipto ta taraydoran ²⁶ da toláy nga adanni kammin kaggína. Máabà tutu wala daya suldádu na, ay adu ya matay kaggída ki gubát. ²⁷ Ay dayán na duwa nga ári ay magdungu da nga mangán, ngamay nadakè ya lamlamtan naya isa kiya isa kaggída. Magbibinnusid da, akkan màwa datu

lamlamtan da áta akkan pikam ittu ya tiyampu na nga màwa.

²⁸ Magulli kammin ya ári ka Siria ka íli na. Alà na ngámin datu naarisamsam na. Ngamay sakbay nga magulli kitu íli na, pinalánu na nga dadàlan ya panagday-dáyaw daya tolay ke Apu Dios.

²⁹ Akkan mabayág ay umbet na manin rautan ya Egipto, ngamay sabáli ya màwa ngin; akkan na ngin màwa tu kinuwa na kitun.

³⁰ Ata binapor daya iRoma nga umbet nga manggubát kaggína, ay magansing kaggída. Díkod nagulli kammin ka balay na. Ngamay pagrungrungtán na pikam daya tolay nga mangipatag kadaya bílin ne Apu Dios. Ittu na nga at-atangyaan daya Judyu wa naglikud din kadaya bil-bílin ne Apu. ³¹ Ay mangibon kadaya suldádu na nga mawe mangragragit kiya Templo. Ipárit na ngin ya inalgaw wa panagdátun, ay se na ipatáli ya kadà-dásán na masingan. ³² Kas-kasabaan na datu tolay ya akkan nin mangikur-kurug kadatu bil-bílin, ta senu maáwis nada nga sumúrut kaggína. Ngamay daya tolay ya napikkilán na mangikur-kurug ke Dios, ay pàkadan da. ³³ Ay daya nasírib nga ap-apu datu tolay, ay tùgúdán da daya keliyan da. Ngamay matay da ki gubát daya duddúma kaggída, daya duddúma ay mesungap da, ay daya duddúma ay tiliwan dada, se alàán daya kuw-kuwa da ay se dada nga ibálud. ³⁴ Ay ki ummán kiyán na kapàyanán da, ay atán da sumagmamanu nga sumeng kaggída. Ay adu da pe daya magpanggap nga kabulun dada. ³⁵ Atán da ya matay kadaya nasírib. Ay gapu kiyán na màwa, daya tolay, ay árig madalusán da panda ki tiyampu wa nìdang ne Apu Dios nga ipappanda naya ngámin.

³⁶ Ay kuwaan na ngala na ári ka Siria ya piyán na kuwaan. Ipangátu na ya baggi na, ay se ipasindáyaw na nga nangà-ngátu may daya diy-diyos. Ay nadakè pe daya kag-kagiyan na kiya Dios daya diy-diyos. Ay màwa na ngámin oray inna ya kuwaan na, panda kiya tiyampu nga nìdang ne Dios nga ammánis na kaggína.

³⁷ Akkan na pe ipat-patag daya diy-diyos datu apuapu na se daya diy-diyos nga pàgan daya babbay ta nán na nangátu may ngámin dayán. ³⁸ Awan na bibbídán na diyos nu di ya diyos nga

magban-bantay kadaya darupírip nga aglingdán na ki gubát. Akkan ammu datu apuapu na yán na diyos. Ay yán nga diy-diyos na ya pagdatúnán na ka balitù, silber, se kadaya napatag nga batu, se daya nakangin-ngína nga regálu. ³⁹ Ay gapu ki isisseng

nayán na diyos na, ay mawe na rautan daya naabut nga íli. Pàgan na daya umapu kaggína. Pabànanangan nada, se nada iddan ka nangátu wa sáad. Ay iddan nada pe lusà da ka bátug parimyu da. ⁴⁰ Ay nu umbet ya nìdang nga tiyampu naya ári ka Siria, ay gubatan na ári ka Egipto ya Siria. Ngamay dumarup kaggína ya ári ka Siria. Alà na ngámin daya iggugubát na, ummán kadaya takay suldádu se daya iggugubát nga kabalyu se daya adu wa bapor na. Rautan na daya adu wa íli, nga ummán ki layus nga umbet. ⁴¹ Umbet pe kídi ya napatag nga íli Israel. Riníbu daya matay, ngamay ya íli Moab se ya íli Edom se daya nabansi nga Ammon, ay makalísi da. ⁴² Adu daya sakúpan na nga il-íli meráman ya Egipto. ⁴³ Ay arisamsamman na ngámin daya balitù, silber, se ngámin na kuw-kuwa daya iEgipto, se daya iLibia se iEtiopia. Umapu dayán ngámin kaggína. ⁴⁴ May atán da dámag nga maggayát ka dáya se lattakán, nga mangrribù kaggína. Ay gapu kiyán ay makarungat tutu wala, ay túya mawe magpatay kadaya toláy, ay adu tutu wala kurug daya patayan na se dadàlan da. ⁴⁵ Ay se yala mangipasikád ka báwi na nga ummán ka palásiyu ki nabàtan na napatag ga bantay se ya bebay. Ngamay matay kitúni, nga áwan nala sumeng kaggína.

12

Ya ipappanda naya ngámingámin

¹ "Ay kiyán na oras, umbet nge Michael nga kangatuwan na anghel, se aggína ya magtag-tagasíngan ki íli Israel. Ay kiyán na tiyampu ay napalotan tutu wala ya riribù se rig-rigát nga ittu ya kasamngaán nga màwa nanggayát kitu inanggayát naya íli. Ngamay mesalákan ngámin daya keliyán mu wa nesúrát ya ngag-ngágan da ki libru ne Dios. ² Ay adu kadatu natay yin ya lumtu kammin se da magbiyág ka áwan panda, ngamay daya duddúma ay lumtu da nga meap-appat ka áwan panda. ³ Ay daya mamasírib ay árig magwada da nga ummán ki kinawada na lángit; ay daya nagtùgud ki mepanggap ki panagmar-máru kadaya adu wa toláy, ay árig daya bittuwan ka áwan panda. ⁴ Ngamay nu ikaw Daniel, akkan mu ikag-kagi dedi; akkan mu lù-lùtán ya libru panda ki panda naya kalawagán. Adu daya magringgur nga magsap-sápul se mangammu."

⁵ Ay kane mabalin yán, ay nasingan ku ya duwa nga lalláki; magdammáng nga magsisíkáð kitu dappit tu wángag. ⁶ Ay nagsaludsud tu isa kaggída kitu nakabádu ka delína nga atán magsisíkáð kitu útun tu danum, "Ka nungay na tutu wala ya ipappanda dedi nga mà-màwa?" ⁷ Netáyag natu laláki nga nagbádu ka delína datu íma na, ay se la nagsipata ki ngágan ne Dios nga sibbiyág ka áwan panda, "Màwa ngámin dedi ki unag na tallu dagun se gudduwa, nu malpás ya kapar-parigátan daya toláy ne Dios." ⁸ Nagína ku tu kinagi na, may akkan ku maw-awátan tu sarut na. Ay díkod sinaludsud ku, "Apu nágan naya pagtungpálan ngámin dedi?" ⁹ May nán na, "Mawe ka ngin Daniel, ta akkan mepakammu dayán panda ki ipappanda naya ngámin." ¹⁰ Adu kadaya toláy ya magbalin ka namáru ta árig madalusán da, ngamay daya nadakè a toláy ay nadakè kammala ya kuk-kuwaan da. Awan kaggída ya makaáwat. Dayán nala nga nasírib ya makaw-áwat ki sarut na. ¹¹ Manggayat kiya kakusap naya inalgaw wa agdátun, nga ittu pe ya kepasíkáð naya kadàdàsán na masingan ay 1,290 nga algaw ya malpás. ¹² Maganggam daya magiddag se akkan naglikud ki angngurug da panda ki 1,335 nga algaw. ¹³ May ikaw, Daniel, itul-tuluy mu ya mangikurug panda ki panda na. Matay ka, may lumtu ka kammin kiya kamuddiyánan na algaw ta senu awátam ya gung-guna mu wa nesag-sagána para kikaw."